

AKTUAR MOLIYA VA BUXGALTERIYA HISOBI ILMIY JURNALI

Vol. 4 Issue 11 | pp. 474-483 | ISSN: 2181-1865

Available online <https://finance.tsue.uz/index.php/afa>

МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ ТАШКИЛОТЛАРИДА МОЛИЯВИЙ ЖАРАЁНЛАРНИ АХБОРОТ ТИЗИМЛАРИ ОРҚАЛИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ

Nasurova Kamolaxon Ravshanovna

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

Mustaqil izlanuvchisi, Toshkent O'zbekiston.

Email: www.nasurovakr1975@mail.ru

ORCID:0000-0001-8149-9875

Аннотация. Мактаб молиявий бошқарувининг самарадорлиги - таълим муассасаларининг молиявий ресурсларини мақсадли ва иқтисодий жиҳатдан самарали бошқариш амалиёти, ўқув ва ўқув фаолиятини амалга оширишни қўллаб-қувватлашдир. Маблағлардан фойдаланишни оптималлаштириш орқали мактаблар таълим воситаларининг мавжудлиги ва сифатини, ўқитиш технологияларини ва ўқитувчиларнинг малакасини ошириши мумкин, бу эса ўқитиш ва таълим сифатига бевосита таъсир қилади. Бу самарадорлик нафақат ўқувчиларнинг муваффақиятини оширади, балки мактаб обрўсига қўшилади, бу унинг узоқ муддатли молиявий ва академик барқарорлиги учун муҳим аҳамиятга эга. Ушбу тадқиқотда қўлланиладиган тадқиқот усули тадқиқот контекстига мослашиш орқали адабиётни ўрганиш усулидир. молиявий бошқарувдаги самарадорлик ресурсларни яхшироқ тақсимлашга имкон беришини кўрсатади, бу эса яхши таълим шароитлари билан таъминлаш, ўқитувчиларнинг малакасини ошириш, илғор таълим технологияларини интеграциялашувига бевосита ёрдам беради. Тадқиқот, шунингдек, масъулиятли молиявий менежмент таълим муассасаларининг обрўсига қандай ҳисса қўшишини таъкидлайди, бу эса молиявий ёрдамни оширишни рағбатлантиради ва мактаб фаолиятининг барқарорлигини мустаҳкамлайди. Ушбу тадқиқот натижалари самарали молиявий менежмент ўқитиш ва таълим сифатини ошириш учун қулай муҳит яратишнинг калитидир ва бу ўз навбатида талабаларнинг таълим натижаларига ижобий таъсир кўрсатади деган фикрни қўллаб-қувватлайди. Ушбу тадқиқот таълим сиёсатини ишлаб чиқувчилар ва мактаб амалиётчилари учун таълим сифатини яхшилаши мумкин бўлган молиявий бошқарув стратегияларини ишлаб чиқишда муҳим тушунчалар беради.

Abstract.

Efficiency of school financial management is the practice of targeted and cost-effective management of financial resources of an educational institution, support for the implementation of educational and methodological activities. By optimizing the use of funds, schools can improve the availability and quality of educational materials, teaching technologies and teacher qualifications, which directly affects the quality of teaching and

learning. Such efficiency not only improves student achievement but also enhances the school's reputation, which is critical to its long-term financial and academic sustainability. The research method used in this study is a literature review method adapted to the context of the study. It shows that efficient financial management allows for better resource allocation, which directly contributes to the provision of better learning conditions, teacher training, and the introduction of advanced educational technologies. The study also highlights how responsible financial management contributes to the reputation of educational institutions, which leads to increased financial support and strengthens the sustainability of school operations. The findings of this study support the idea that effective financial management is key to creating a supportive teaching and learning environment, which in turn has a positive impact on student learning outcomes. This study provides important information for education policymakers and school practitioners in developing financial management strategies that can improve the quality of education.

Калит сўзлар: Молиявий менежмент, Молиявий жараён, молиявий тизимлар, Мактабгача таълим ташкилоти, рақамли тасвир, рақамли бошқарув, молиявий ахборот тизими.

Key words: Financial management, Financial process, financial systems, Preschool education organization, digital broadcasting, digital management, financial information system.

Кириш.

Бугунги жадал ривожланаётган рақамли ландшафтда ишончли молиявий тизимларнинг аҳамиятини ортқча баҳолаб бўлмайди. Молиявий менежмент технологияларига тобора кўпроқ қарам бўлиб, барча соҳалардаги ташкилотлар, шу жумладан таълим ҳам самарали ва самарали тизимларга эҳтиёж сезмоқда [1] Хусусан, мактаблар таълим ресурсларини оптимал тақсимлашни таъминлаш учун бюджетларни, харажатларни ва даромадларни назорат қилишнинг соддалаштирилган жараёнларини талаб қилади.

Молиявий тизимларга технологияни жорий этишнинг кўплаб афзалликлари орасида молиявий маълумотларнинг мавжудлиги, аниқлиги ва самарадорлигини ошириш киради [2]. Автоматлаштирилган процедуралар хатолар эҳтимолини камайтиради ва молиявий операцияларни реал вақт режимида кузатиш имконини беради, бу эса мактабларга ҳар қандай номувофиқликларни тезда аниқлаш ва ҳал қилиш имконини беради. Бундан ташқари, булутли ечимлар ваколатли ходимларга молиявий маълумотларга исталган жойдан хавфсиз кириш эркинлигини беради, бу эса жамоавий қарорлар қабул қилишни осонлаштиради ва умумий самарадорликни оширади.

Самарали молиявий тизимлар молиявий бошқарувни такомиллаштиришдан ташқари узоқ муддатли барқарорлик ва стратегик режалаштиришга ёрдам беради [3]. Мактаблар маълумотлар тенденциялари ва нақшларини ўрганиш орқали харажатларни оптималлаштириш, молиявий кўрсаткичлари ҳақида танқидий тушунчага эга бўлиш ва таълим мақсадларига эришиш учун маълумотларга асосланган қарорлар қабул қилиш имкониятларини топиши мумкин. Кучли молиявий тизимлар, шунингдек, мактабларга қоидаларга риоя қилишда ёрдам

беради ва манфаатдор томонларга улар масъулиятли эканликларини намойиш этади, бу эса муассасанинг молиявий бошқарувига ишончни оширади.

Бундан ташқари, мактаблар молиявий тизимларда башоратли моделлаштириш ва илғор таҳлиллар орқали келажакдаги молиявий вазиятларни самарали башорат қила оладилар [4]. Мактаб маъмурлари келажакдаги молиявий қийинчиликларни олдиндан билишлари ва турли хил “агар нима бўлса” сценарийларини симулятсия қилиш орқали хавфларни камайтириш ва имкониятлардан фойдаланиш учун фаол режалар тузишлари мумкин. Кенг қамровли молиявий ахборот тизимига сармоя киритиш, охир-оқибат, давом этаётган бюджетларни бошқаришдан ташқари, тобора кучайиб бораётган рақобат ва қийин таълим муҳитида узоқ муддатли муваффақият ва барқарорлик учун мактабни жойлаштиришга қаратилган.

Ҳозирги кунда рақамли иқтисодиёт жамиятнинг барча соҳаларига, жумладан, ижтимоий секторга ҳам катта таъсир кўрсатмоқда. МТТлар каби ижтимоий муассасаларга рақамли технологияларни жорий этиш нафақат кўрсатилаётган хизматлар сифати ошишини, балки молиявий жараёнларни ҳам оптималлаштиришга ёрдам беради.

Ўзбекистонда рақамли иқтисодиётнинг шаклланиши кўп жиҳатдан давлат ислохотлари билан боғлиқ. "Рақамли Ўзбекистон-2030" миллий стратегияси ахборот-коммуникация технологияларини барча соҳаларга, жумладан, таълимга жадал жорий этишга қаратилган.

Сўнги ўн йилликларда рақамли иқтисодиёт глобал иқтисодий ва ижтимоий ривожланишнинг ажралмас қисмига айланди. Бу жараён саноатдан тортиб, хизмат кўрсатиш, давлат бошқарувидан тортиб, таълимгача барча соҳаларни қамраб олади.

Рақамли иқтисодиёт бизнеснинг янги моделларини яратиш, жараёнларнинг самарадорлигини ошириш ва хизматлар сифати яхшиланишини таъминлаш учун рақамли технологиялардан фойдаланишга асосланган.

Ижтимоий-ўқув соҳасида рақамлаштириш нафақат технологик модернизация, балки бошқарув, молиялаштириш ва таълим хизматларини кўрсатишга ёндошувларнинг асосий ўзгариши ҳисобланади.

МТТларида молиявий жараёнларни рақамлаштириш давлат сиёсатида муҳим ўрин тутиб, бюджет субсидияларини бошқаришни оптималлаштириш ва анъанавий тизимлардаги камчиликларни бартараф этишга қаратилган.

Ахборот бошқарув тизимларини жорий этиш ҳисоб-китоб ва ҳисобот жараёнларини автоматлаштириш, маблағлар тақсимланишини яхшилаш ва улардан мақсадли фойдаланишни таъминлаш имконини беради.

Таҳлиллар шуни кўрсатадики, Ўзбекистон МТТларда рақамли технологияларни жорий этиш молиявий жараёнларни бошқаришда сезиларли яхшиланишларга олиб келмоқда.

Рақамли трансформациянинг муваффақиятини белгилайдиган муҳим омиллардан бири институционал қўллаб-қувватлаш ҳисобланади. Давлат қўллаб-қувватлаши қонунчилик ташаббуслари кўринишида ўз ифодасини топади, бу рақамли инфратузилмани ривожлантириш, рақамли саводхонликни ошириш ва

таълим муассасаларида инновацион ечимларни жорий этиш учун шарт-шароитлар яратишни ўз ичига олади.

Материал ва метод.

Ўзбек иқтисодчи олимлардан Т.Маликов, О.Олимжоновлар “молия механизми - молиявий муносабатларни ташкил этишнинг давлат томонидан ўрнатилган шакллари, турлари ва методлари тизими” сифатида эътироф этадилар [5].

Мактабгача таълим ташкилотлари фаолиятини молиялаштириш жараёнлари С.В.Кузнецова, А.Н.Ильченко тадқиқотларида алоҳида ўрин эгаллайди. Тадқиқот жараёнида мактабгача таълим хизматларига бўлган эҳтиёж ижтимоий-демографик омиллар таъсирида ўзгариши, мактабгача таълимни самарали фаолияти унинг фаолият юритиш жараёнларини тўғри таҳлил қилишга асосланган прогноз натижаларига асосланиш қайд этилади. Шунингдек, мактабгача таълим ташкилотлари фаолиятини молиявий тартибга солиш, бу билан мақсадли мос воситаларни танлашда математик усуллар ва моделлардан фойдаланиш тавсия этилади [6]

Таҳлил ва натижалар.

Молиявий ахборот тизимларини (ФИС) таълим муассасаларида, хусусан, мактабларда жорий этиш молиявий бошқарув самарадорлиги ва шаффофлигини оширишда ҳал қилувчи рол ўйнайди [7]. Молиявий бошқарувдаги хатолар ва ноаниқликларни камайтириш орқали ФИС стратегик жиҳатдан мактабнинг умумий фаолиятини бузиши мумкин бўлган жиддий муаммоларни олдини олади ва ҳал қилади. Бундан ташқари, ФИСни қабул қилиш нафақат даромадларни оптималлаштиради ва кераксиз харажатларни камайтиради, балки ресурсларни янада самарали тақсимлаш орқали талабаларга тақдим этилаётган таълим сифатини ошириш имкониятларини очади [7].

Тадқиқотлар шуни коўрсатдики, яхши аниқланган ва тоғри амалга оширилган молиявий таълим дастурлари ўрта мактаб оқувчиларининг молиявий билимларига ижобий таъсир қилади. Бу молиявий саводхонлик бўйича таълимни мактаб ўқув дастурларига интегратсиялашган ҳолда оқувчиларни молиявий қарорлар қабул қилиш учун зарур ко‘никмалар билан таъминлаш муҳимлигини таъкидлайди. Талабалар оўртасида молиявий билимларни ошириш орқали мактаблар уларнинг молиявий тайёргарлиги ва узоқ муддатли молиявий фаровонлигини оширишга ҳисса қўшиши мумкин.

Бундан ташқари, ижтимоий-иқтисодий ҳолат ва молиявий саводхонлик ўртасидаги боғлиқлик шахсларнинг молиявий билимларини аниқлашда муҳим омил сифатида эътироф этилган. Бу молиявий саводхонлик даражасидаги номутаносибликларни бартараф этиш учун молиявий таълим дастурларини нафақат мактабларда, балки иш жойларида ва жамоаларда ҳам тарғиб қилиш муҳимлигини таъкидлайди [8]. Сиёсатчилар умумий молиявий имкониятларни яхшилаш учун турли шароитларда молиявий таълимни яхшилайдиган чора-тадбирлар ишлаб чиқишга даъват этилади.

Шунингдек, мактаб раҳбарларининг молиявий бошқарув кўникмалари самарадорлиги умумтаълим мактабларида сифатли таълим беришда ҳал қилувчи омил сифатида белгиланган [9]. Кучли молиявий бошқарув кўникмаларига эга

бўлган мактаб маъмурлари ресурслардан самарали фойдаланиш, бюджетни режалаштириш ва молиявий қарорларни қабул қилишда ёрдам беради, натижада ўқувчиларга тақдим этилаётган таълим сифатига таъсир қилади. Шу сабабли, таълим муассасаларида самарали молиявий бошқарувни таъминлаш учун мактаб раҳбарларининг молиявий бошқарув кўникмаларини оширишга сармоя киритиш жуда муҳимдир [10].

Умуман олганда, молиявий ахборот тизимларини комплекс молиявий таълим дастурлари ва самарали молиявий бошқарув амалиётлари билан бирлаштириш мактаблар учун молиявий шаффофлик, самарадорлик ва талабалар учун таълим натижаларини яхшилаш учун муҳим аҳамиятга эга. Технологияни қўллаш, молиявий саводхонликни ошириш ва мактаб раҳбарларининг молиявий бошқарув кўникмаларини ошириш орқали таълим муассасалари молиявий муаммоларни самарали ҳал қилишлари ва молиявий масъулият ва жавобгарлик маданиятини ривожлантиришлари мумкин.

МТТларда молиявий назоратни ташкил қилишнинг асосий жиҳатларидан бири молиялаштириш тенденцияларини таҳлил қилишдир. Сўнгги йилларда мактабгача таълимга ажратиладиган давлат маблағлари ҳажми сезиларли даражада ошди. Бу мактабгача таълимга муҳтож бўлган болалар сонининг кўпайиши ва таълим хизматлари сифатига бўлган талабларнинг ошиши билан боғлиқ.

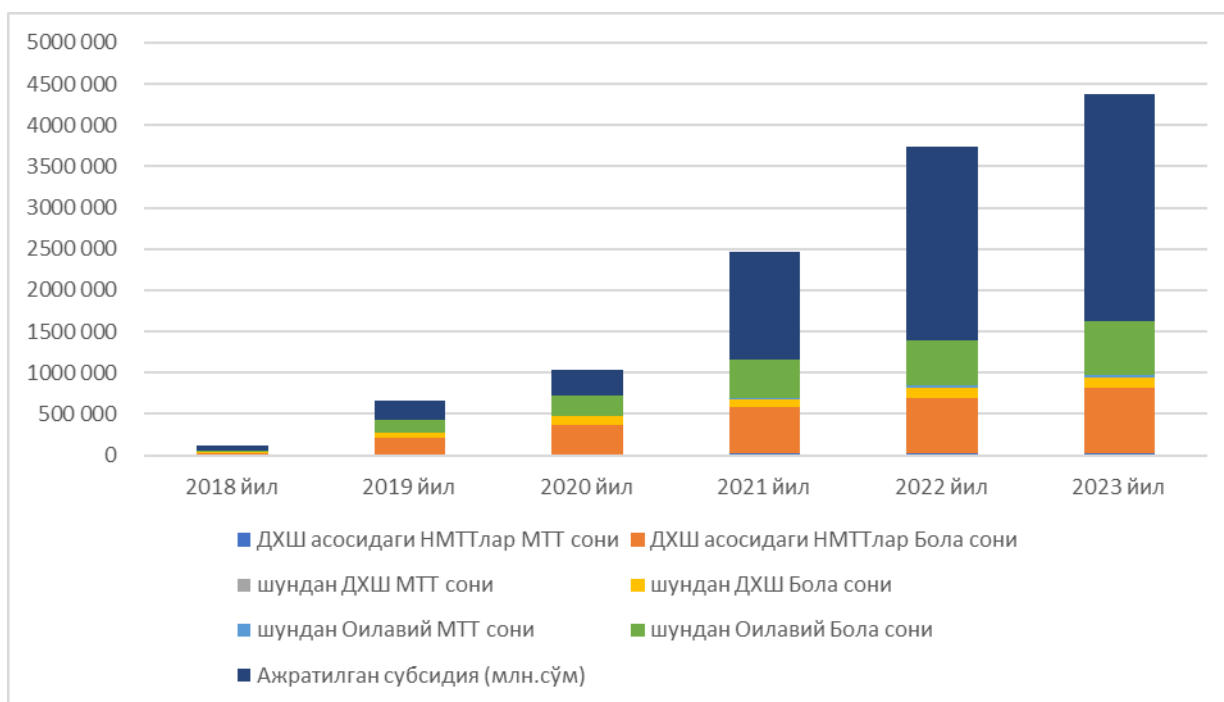
Ўзбекистон Республикаси Мактабгача ва умумий таълим вазирлиги маълумотларига кўра, 2017 йилдан 2024 йилгача давлат ва нодавлат МТТлар сони 4,7 мингтадан 34 мингтагача кўпайган.

Бу муносабат билан мактабгача таълим учун ажратиладиган бюджет маблағлари ҳажми ҳам 2 трлн сўмдан 12 трлн сўмгача ошган.

Молиялаштириш ҳажмининг бундай кескин ошиши кучайтирилган назорат ва самарали бошқарувни талаб қилади. Молиялаштириш ҳажмининг ошиши таълим хизматларининг сифатини яхшилаш учун шароитларни яратиш зарурати билан ҳам боғлиқ, бу таълим инфратузилмасини модернизация қилиш ва ўқитувчиларнинг малакасини оширишни ўз ичига олади.

Шунингдек, мактабгача таълим ташкилотларини молиялаштиришда давлат-хусусий шериклиги (ДХШ) муҳим рол ўйнайди. Бу модел давлат ва хусусий сектор ўртасидаги ҳамкорликни англади, бунда хусусий компаниялар мактабгача таълим тизимининг молиявий ва инфратузилма эҳтиёжларини таъминлашда иштирок этадилар.

1-расм

1-расм. 2018-2023 йилларда давлат-хусусий шериклик асосида мактабгача таълим ташкилотларини ташкил этиш ва бюджетдан субсидиялар ажратилиши тўғрисида ¹

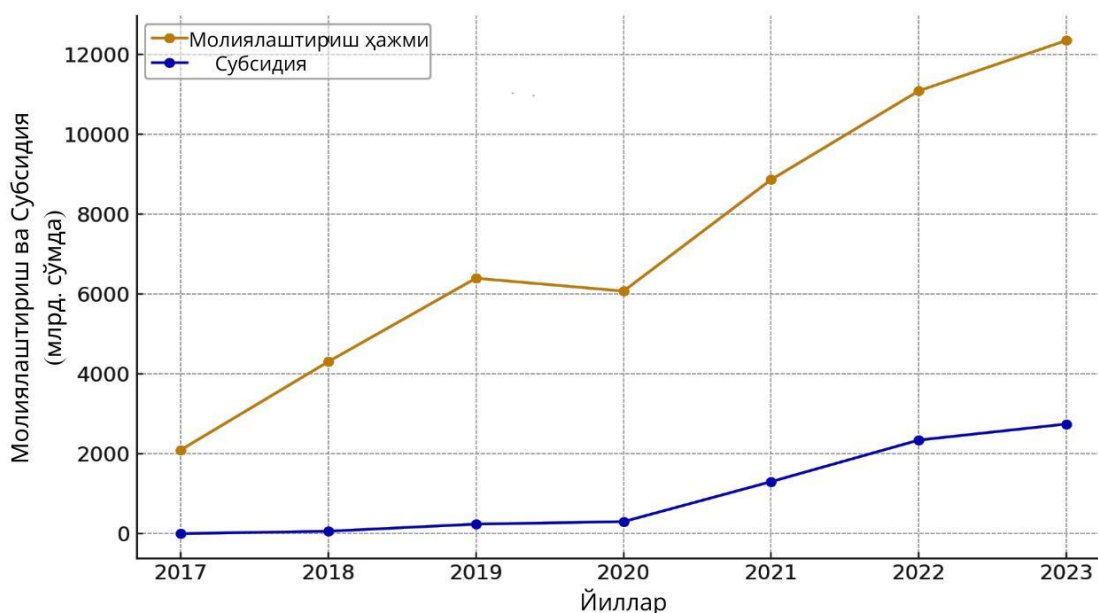
Ушбу маълумотлардан шуни кўришимиз мумкин, 2018 йилдан 2023 йилгача бўлган давирда мактабгача таълим ташкилотларини ривожлантириш ва ташкил қилиш мақсадида молиялаштириш учун ажратиладиган бюджетдан субсидиялар ажратилиши ўсиб борган.

Бу маълумотлар мактабгача таълимнинг барқарор ривожланишини таъминлашда давлат молиялаштиришининг аҳамиятини ва бюджет маблағларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш учун харажатларни кузатиш ва оптималлаштириш заруратини таъкидлайди.

Сўнгги йиллардаги асосий ютуқлардан бири ДМТТларининг молиялаштириш ҳажмининг сезиларли даражада ошганидир. 2017 йилда мактабгача таълимга 2 095 млрд сўм ажратилган бўлса, 2023 йилга келиб бу кўрсаткич 12 353 млрд сўмга етди. Молиялаштиришнинг ошиши давлат дастурларининг амалга оширилиши билан боғлиқ бўлиб, мактабгача таълим тизимини модернизация қилиш, инфратузилмани яхшилаш ва таълим хизматларининг мавжудлигини оширишга қаратилган.

¹ <https://stat.uz/> маълумотлари асосида муаллиф томонидан тузилди

2-расм

2-Мактабгача таълим ташкилотларини молиялаштириш ва ажратиладиган субсидиялар ҳақида маълумот ²

2-расм: Мактабгача таълимни молиялаштириш динамикаси (2017-2023 йиллар).

Графикда Ўзбекистонда мактабгача таълимни молиялаштиришнинг кўрсатилган даврда сезиларли даражада ошганлиги акс эттирилган.

Бу молиялаштиришнинг ошиши мактабгача таълим муассасаларининг инфратузилмасини сезиларли даражада яхшилаш, уларнинг тармоғини кенгайтириш ва болаларни мактабгача таълимга қамраб олишни ошириш имконини берди.

Шу билан биргаликда, мактабгача таълим тизимини, шу жумладан мактабгача таълим хизматлари нодавлат секторини янада ривожлантириш, мактабгача таълим ташкилотлари тармоғини кенгайтириш ва моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, болаларнинг мактабгача таълим тизимига янада кенгроқ қамраб олинишини таъминлаш ҳамда мактабгача таълим соҳасидаги давлат-хусусий шерикчилиги учун қулай шарт-шароитлар яратиш мақсадида 2018 йил 5 апрел куни Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Мактабгача таълим тизимини янада рағбатлантириш ва ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3651-сонли қарори қабул қилинди.

Ушбу қарорга асосан мактабгача таълим соҳасида давлат-хусусий шерикликнинг қуйидаги шакллари жорий этилди:

жамоат эҳтиёжлари учун доимий фойдаланишга берилган ер участкаларини, шу жумладан фаолият юритаётган давлат мактабгача таълим ташкилотларининг бўш турган ер участкаларини нодавлат мактабгача таълим ташкилотларининг биноларини қуриш учун бепул асосда ижарага бериш;

² <https://stat.uz/> маълумотлари асосида муаллиф томонидан тузилди

мавжуд давлат мактабгача таълим ташкилотларини реконструкция қилиш ва жиҳозлаш, кейинчалик эса уларни оталиққа олиш шарти билан нодавлат мактабгача таълим ташкилотлари объектларини қуриш учун доимий фойдаланишдаги ер участкаларини бепул асосда ижарага бериш;

концессия асосида реконструкция қилиш ва жиҳозлаш учун бино ажратиш;

бўш ётган давлат мулки объектларини, шу жумладан фаолият кўрсатмаётган давлат мактабгача таълим ташкилотларининг биноларини «ноль» харид қийматида сотиш;

тўлиқ бутланмай қолган давлат мактабгача таълим ташкилотларининг фойдаланилмаётган хоналари ёки корпусларини узоқ муддатли бепул мақсадли фойдаланиш учун хусусий шерикларга топшириш;

хусусий шерикнинг мол-мулки негизида ташкил қилинган нодавлат мактабгача таълим ташкилотларини моддий-техник ва молиявий таъминлаш;

оилавий нодавлат мактабгача таълим ташкилотларини моддий-техник ва методик таъминлаш;

оталиқ шаклидаги хайрия фаолиятини олиб бориш.

Шу билан биргаликда, давлат-хусусий шериклик асосида ташкил этиладиган НМТТларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш мақсадида:

тузилган битимда кўрсатилган давлат-хусусий шерикликнинг шаклида келиб чиқиб, НМТТларга бола таъминоти, иш ҳақи, дори-дармон ва юмшоқ жиҳозларни харид қилиш харажатлари учун бюджет субсидияларни ажратиш;

2021 йил 1 июлдан бошлаб давлат-хусусий шериклик асосидаги нодавлат мактабгача таълим ташкилотларига (оилавий нодавлат мактабгача таълим ташкилотларидан ташқари) фойдаланган электр энергияси ва табиий газ хизматлари учун қонунчиликда белгиланган тартибда Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан ойлик компенсациялар тўлаш;

2021 йил 1 июлдан бошлаб олис ва чекка ҳудудларда жойлашган давлат-хусусий шериклик асосидаги нодавлат мактабгача таълим ташкилотларига (оилавий нодавлат мактабгача таълим ташкилотларидан ташқари) ҳар бир тарбияланувчи бола учун Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан давлат мактабгача таълим ташкилотининг бир нафар тарбияланувчиси учун сарфланадиган харажатлар суммасининг 75 фоизи миқдорида субсидия тўлаш;

олис ва чекка ҳудудлардан ташқари бошқа ҳудудларда жойлашган давлат-хусусий шериклик асосидаги нодавлат мактабгача таълим ташкилотларига (оилавий нодавлат мактабгача таълим ташкилотларидан ташқари) ҳар бир тарбияланувчи бола учун Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан давлат мактабгача таълим ташкилотининг бир нафар тарбияланувчиси учун сарфланадиган харажатлар суммасининг 50 фоизи миқдорида субсидия тўлаш тартиби жорий этилди;

нодавлат мактабгача таълим ташкилоти ўз фаолиятини амалга ошира бошлагандан кейин ўн йил мобайнида барча турдаги солиқлар ва давлат мақсадли жамғармаларига мажбурий ажратмалар тўлашдан озод қилинди.

Мазкур қарорда белгиланган чора-тартибларни амалга оширилишини таъминлаш мақсадида 2018-2020 йилларда давлат бюджети ҳамда халқаро молия институтларидан жалб этилган кредитлар ҳисобидан жами 2,4 трлн сўмлик

маблағлар тадбиркорларга НМТТларни қуриш ва жиҳозлаш учун имтиёзли 1 фоизли кредитлар ажратилди.

Кейинчалик ушбу кредитлар фоизи кўриб чиқилиб, табақалаштирилган ҳолда қайта белгиланди (НМТТни Тошкент шаҳрида ташкил этиш учун – 12 фоиздан, Нукус шаҳри ва вилоятлар марказларида – 8 фоиздан ҳамда қолган ҳудудларда – 5 фоиздан).

2018 йилда НМТТларга субсидия ва компенсацияларни тўлаш учун қарийб 60 млрд сўм ажратилган бўлса, 2023 йилда ушбу кўрсаткич 46 бараварга оширилиб, 2023 йилда 2,7 трлн сўмни ташкил этди.

Бунинг ҳисобига 25 мингта оилавий НМТТлар ва 1,4 мингта ДХШ асосидаги катта НМТТлар ташкил этилиб, қарийб 800 минг нафар болалар мактабгача таълим билан қамраб олинди.

НМТТлар сони уларни қўллаб қувватлаш учун ажратиладиган субсидия ва компенсациялар ҳажми кескин ошиши ушбу бюджет маблағларнинг самарали ва мақсадли ишлатилиши бўйича саволлар ва муаммоларни кун тартиби киритишни бошлади.

Хусусан, ўрганишлар натижасида қуйидаги муаммолар вужудга келганлиги аниқланди:

Биринчи муаммо. Қонунчилик талабларига асосан субсидиялар НМТТларга 3-7 ёшдаги болаларни тарбия қилганлик учун тўланади. Бироқ, айрим НМТТлар 3 ёшдан кичик бола ёки 7 ёшдан ошган болаларни НМТТлар тарбияланувчилари рўйхатига қўшиб, ноқонуний субсидияларни олган;

Хулоса ва таклифлар.

Бугунги рақамли даврда бу тизим маълумотларини молиялаштириш бизнинг гуруҳимиз муваффақиятининг ажралмас қисмига айланди. Ушбу мақолада биз ахборотни молиялаштириш тизимининг аҳамияти, ундан фойдаланиш натижасида олинган тизимни ишлаб чиқиш усуллари, шунингдек, яратилган дастур тизимининг натижаларини муҳокама қилдик. Ахборотни молиялаштириш тизимини жорий этишда, тизим муваффақиятини таъминлаш учун жамоалар гуруҳи ўртасидаги самарали ҳамкорлик жуда муҳимдир. Бундан ташқари, ўқитиш ва қўллаб-қувватлаш фойдаланувчи учун фойдалидир, шунингдек, тизим маълумотларини молиялаштиришдан фойдаланишни оптималлаштиришда муҳим аҳамиятга эга.

Ушбу мақолада биз бир қатор эчимларни ҳам муҳокама қилдик. Мумкин бўлган муаммоларни бартараф этиш учун тизимни амалга ошириш жараёнида ахборотни молиялаштириш, масалан, тўғри этказиб берувчини танлаш, ташкилотга муҳтож бўлган мос тизимни танлаш ва яхши амалга ошириш стратегиялари. Амалга ошириш тизими маълумотларини молиялаштириш сезиларли харажатлар ва вақтни келтириб чиқариши мумкин бўлса-да, тизимдан узоқ муддатли фойда олиш Бу дастлабки харажатлардан анча катта.

Хулоса қилиб шунини таъкидлаш лозимки, тизим маълумотларини молиялаштириш бизнинг гуруҳимиз учун катта фойда келтириши, айниқса бошқарув молиясини оптималлаштириш, молиявий ҳисоботларни осонлаштириш ва операцион самарадорликни оширишда. Тизимни ишлаб чиқиш ва жорий этишга инвестиция қилинганлиги сабабли, келажакда ўз молияси ва операциялари

самарадорлигини оширишни хоҳлайдиган ташкилот учун яхши молия муҳим қадамдир.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. (S. Santosa, A. Mihrajuddin, & E. Munastiwi, "The implementation of school financial management system in managing the bos fund", *Al-Idarah Jurnal Kependidikan Islam*, vol. 12, no. 2, p. 145-155, 2022. <https://doi.org/10.24042/alidarah.v12i2.10905>).
2. S. Poledna, O. Bochmann, & S. Thurner, "Basel iii capital surcharges for g-sibs are far less yeffective in managing systemic risk in comparison to network-based, systemic risk-dependent financial transaction taxes", *Journal of Yeconomic Dynamics and Control*, vol. 77, p. 230-246, 2017. <https://doi.org/10.1016/j.jedc.2017.02.004yu>
3. A. Isma, D. Fadhilatunisa, S. Diarra, S. Raharimalala, Andi S'helma Putri Azzahra, and Putri Nanda Sari, "MoneyMind: Web-Based Financial Management to Manage and Save Money", *j. of Yembedded Systems, secur. and intell. Systems*, vol. 4, no. 2, pp. 168–180, Dec. 2023.
4. C. Ofodile, A. T. Oewole, C. Ye. Ugochukwu, W. A. Addy, O. B. Adeoe, & C. C. Okoe. Predictive analytics in climate finance: Assessing risks and opportunities for investors. *GSC Advanced Research and Reviews*, 18(2), 423-433. 2024.
5. Маликов Т, Олимжонов О. Молия. Дарслик.– Т.: "Иқтисод-Молия" 2019. – 800 б.
6. Kuznesova S.V, Ichenko A.N. Проблемы finansirovaniya doshkolных obrazovatelных uchrejdeniy (DOU) // *Sovremennye naukoemkie tehnologii*. – 2008. – № 4. – S. 170-172
7. S. Meier and C. Sprenger, "Discounting financial literacy: time preferences and participation in financial yeducation programs", *Journal of Yeconomic Behavior & Organization*, vol. 95, p. 159-174, 2013. <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2012.02.024>.
8. M. Rudeloff, "The influence of informal learning opportunities on adolescents' financial literacy", *Yempirical Research in Vocational Yeducation and Training*, vol. 11, no. 1, 2019. <https://doi.org/10.1186/s40461-019-0086-y>.
9. O. Amos, G. Yephrahem, & A. Bhoke-Africanus, "Yeffectiveness of school heads' financial management skills in provision of quality yeducation in secondary school", *Journal of Yeducation Society and Behavioural Science*, p. 20-28, 2021. <https://doi.org/10.9734/jesbs/2021/v34i230302>.
10. W. Lee, Applying online yeducational technology to foster financial literacy: Financial-institution leaders' insights. *The Qualitative Report*, 24(10), 2625-2654, 2019.

Copyright: © 2024 by the authors. This work is licensed under a Creative Commons Attribution- 4.0 International License (CC - BY 4.0)

